

Nr 551

Av herrar Hedström och Nyström, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 62, angående vissa norrlandsfrågor.

Den i propositionen nr 62 förordade omläggningen av det särskilda statsstödet till det norrländska jordbruket har till syfte att skapa ökade möjligheter för en koncentrerad statlig insats inom vissa utvalda geografiska områden i övre Norrland för att där genom driftsrationalisering samt inre och yttre rationalisering medverka till uppbyggnaden av fullt härkraftiga på längre sikt bestående brukningsenheter. Enligt vår mening är den föreslagna omläggningen av ifrågavarande statliga stöd ägnat att bättre än hittills stödja det norrländska jordbruket. Vi anser nämligen att härigenom det statliga stödet till jordbruket i Norrland kommer att utnyttjas för positiva åtgärder för stärkande av jordbrukets ställning i denna landsdel.

Behovet av rationaliseringsåtgärder av i propositionen avsett slag är enligt vår mening mycket stort. Det må här pekas på att, såsom i propositionen framhållits, antalet brukningsenheter med mindre än tio hektar åker i norra Sverige utgör den ojämförligt dominerande delen av hela antalet jordbruksfastigheter där. Härtill kommer att det genom skilda undersökningar visats att jordbruksfastigheternas arrondering i övervägande antalet fall är sådan att mycket påtagliga olägenheter vållas för en lönsam jordbruksdrift samt att driften i stor utsträckning är ensidigt inriktad på grödor, där det norrländska jordbruket inte är konkurrenskraftigt. På grund härav anser vi att angelägenheten av rationaliseringsåtgärder av skilda slag beträffande stora delar av det norrländska jordbruket är framträdande. Vi är också övertygade om att efter genomförande av sådana åtgärder goda förutsättningar för att jordbruksdriften skall bestå på längre sikt föreligger inom många norrländska bygder. Det nu sagda illustreras av att det enbart inom Västerbottens och Norrbottens län torde finnas flera tiotal områden, där koncentrerade rationaliseringsinsatser av det slag som avses i propositionen är omedelbart behövliga. I sammanhanget vill vi framhålla att enligt vår mening uttalandena i propositionen bör tolkas så att ifrågavarande särskilda rationaliseringsstöd även bör kunna utgå till rationaliseringsområden i de inre delarna av övre Norrland.

I propositionen har föreslagits att för nästa budgetår bör till utlämnande av bidrag inom rationaliseringsområdena, utöver vad som kan beviljas enligt bestämmelserna i rationaliseringskungörelsen, ävensom för vissa utgifter som har samband med åtgärdernas genomförande anvisas sammanlagt 1 300 000 kronor. Mot bakgrunden av det nyss anförda anser vi att en årlig medelsanvisning av denna storlek på längre sikt är otillräcklig och att så-

lunda en anslagsförstärkning för ändamålet är i hög grad önskvärd under de kommande budgetåren. Med hänsyn till att viss tid oundvikligen måste förflyta innan här ifrågavarande rationaliseringsverksamhet kommer i gång har vi ansett oss likväl kunna ansluta oss till den för nästa budgetår föreslagna, i förhållande till behoven begränsade medelsanvisningen. Vi förutsätter också att så långt detta befinner lämpligen böra ske stödmöjligheterna i rationaliseringskungörelsen utnyttjas för likartade koncentrerade insatser vid sidan om de i propositionen åsyftade ekonomiskt sett speciellt främjade rationaliseringsområdena. Det framstår för övrigt enligt vår mening som naturligt att hädanefter den rationaliseringsverksamhet som avses äga rum i övre Norrland med statligt stöd enbart jämlikt nyssnämnda kungörelse i väsentlig mån hämtar erfarenheter och förebilder från och även i övrigt knyter an till den verksamhet som sker inom de särskilda rationaliseringsområdena.

Under anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. har i propositionen jämväl äskats ett belopp av 200 000 kronor, som avses att stå till Kungl. Maj:ts förfogande för stödande av ändamål med syfte att påskynda standardförbättringen inom det norrländska jordbruket. Enligt vår mening är det angeläget att denna post bland annat utnyttjas för att främja sådan mera tillfällig forsknings- och försöksverksamhet som särskilt tar sikte på de norrländska produktionsbetingelserna. Sådan verksamhet anser vi vara av framträdande betydelse mot bakgrunden av de i propositionen förordade koncentrerade rationaliseringsinsatserna. Förutom till forsknings- och försöksverksamhet i syfte att få fram lämpligare utsäde, ändamålsenligare byggnader, m. m. för det norrländska jordbruket bör stöd kunna utgå också till ekonomisk-tekniska undersökningar av betydelse för rationaliseringssträvandena i de nordligare länen.

I ifrågavarande proposition föreslås också vissa åtgärder på skogsbrukets område i övre Norrland. Enligt vår mening är det utomordentligt betydelsefullt att allt göres för att skogsnäringen i berörda landsdel utvecklas i snabb takt. Det må erinras om att skogsindustriens utbyggnad fortlöpande ställer krav på ökad råvarubas. På kortare sikt torde en ökning av råvarubasen kunna ernås genom en intensifierad utbyggnad och förbättring av skogsvägnätet. På längre sikt blir en förbättring av skogsvården av vital betydelse för råvarubasen. Behovet av en upprustning på här berörda skogliga områden är också enligt vad som framhållits från skilda håll synnerligen stort. Erinras bör att länsstyrelsen i Norrbottens län i den s. k. norrbottensplanen räknat med ett behov under den närmaste tioårsperioden av sammanlagt 26 000 000 kronor i ökad bidragsgivning till byggande av skogsbilvägar inom länet.

Genomförandet av skogliga upprustningsåtgärder i övre Norrland är enligt vår mening av stor betydelse, sett även ur arbetsmarknadspolitisk synpunkt. Åtgärdernas verkställande bereder sålunda utkomstmöjligheter för friställd arbetskraft. Vidare föranleder den nyss nämnda ökningen av rå-

varubasen att skogsindustriens utbyggnad främjas och permanenta arbetstillfällen skapas. Att behovet härav exempelvis inom Norrbottens län är stort framgår utan vidare av de nu aktuella sysselsättningssvårigheterna i Töre. Arbetsmarknadsläget har förbättrats avsevärt under det senaste halvåret om man ser till landet i dess helhet, men tyvärr ter sig de lokala förhållandena inom den skogliga sektorn i åtskilliga delar av övre Norrland inte alls lika ljusa. Vi anser med hänsyn till det anförda att upprustningsåtgärder i fråga om skogsbruket i landsdelen är att hänföra till de mest effektiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder som kan vidtagas i övre Norrland.

Mot bakgrunden av det anförda ser vi med tillfredsställelse att i propositionen föreslagits att 1 000 000 kronor av anslaget Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland skall avdelas till nya skogsvårdsföretag inom de delar av de fyra nordligaste länen som ligger utanför lappmarkerna. Enligt vår mening torde de uttalanden som i propositionen göres angående användningen av detta belopp få anses innebära att huvuddelen därav skall användas för sådana planläggnings- och förberedelsearbeten som lämpligen bör föregå utförande av skilda skogsvårdsprojekt med insats av beredskapsmedel. En sådan användning av medlen anser vi också vara lämplig för att en betydande dylik insats skall kunna ske på sätt som fullt effektivt främjar både de arbetsmarknadspolitiska och skogsvårdande synpunkterna.

Med hänsyn till det sist sagda och vad som i det föregående anförts om vikten av att arbetstillfällen skapas hemställer vi, att riksdagen uttalar sig för att av beredskapsmedel under nästa budgetår ett belopp av minst 2 000 000 kronor avdelas för utförande av planlagda arbeten inom de åsyftade områden utanför lappmarken för vilka skogsbruksplaner skall upprättas och där skoglig samverkan skall ske. Vid dessa arbeten bör inte endast sysselsättas friställd arbetskraft utan även enskilda skogsägare, som genom brist på skogsarbete i egna eller andras skogar är försatta i samma situation som nyssnämnda friställda arbetskraft.

Återstående 1 000 000 kronor av det norrländska skogsproduktionsanslaget har i propositionen beräknats för fullföljande av redan påbörjade åtgärder inom hittills bildade, i allt väsentligt till lappmarkerna lokaliserade skogsvårdsområden. Enär åtgärderna inom dessa skogsvårdsområden, av samma skäl som beträffande skogsvårdsområdena inom andra delar av de fyra nordligaste länen, utgör utomordentliga beredskapsarbeten, förutsätter vi i likhet med vad som skett i propositionen att beredskapsmedel kommer att ställas till förfogande för åtgärderna. Från riksdagens sida bör enligt vår mening uttalas att under nästa budgetår minst 2 000 000 kronor av beredskapsmedel skall disponeras för arbeten inom skogsvårdsområdena i lappmarken. Även i detta fall bör gälla att bidrag av sagda medel skall kunna lämnas också då arbetet utföres av enskilda skogsägare, vilkas ekonomiska situation är att jämföras med den som föreligger för helt friställd arbetskraft.

Under hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 62 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala

a) att de synpunkter, som i det föregående anlagts i fråga om medelsanvisningen under anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. till täckande av vissa utgifter för koncentrerade rationaliseringsinsatser i övre Norrland, bör beaktas,

b) att den under nyssnämnda anslag föreslagna posten om 200 000 kronor, som avses skola stå till Kungl. Maj:ts förfogande, utom annat bör utnyttjas till stödjande av tillfällig forsknings- och försöksverksamhet med särskild inriktning på förhållandena inom det norrländska jordbruket, samt

c) att av under femte huvudtiteln, anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande, anvisade medel under nästa budgetår bör användas minst 2 000 000 kronor inom de nya skogsvårdsområden i de fyra nordligaste länen som avses att upprättas med stöd av medel från anslaget Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. samt minst 2 000 000 kronor för åtgärder inom med stöd från sagda anslag tidigare inrättade skogsvårdsområden inom lappmarken.

Stockholm den 21 mars 1960

Uno Hedström

E. Hj. Nyström

Nr 552

Av herr **Jacobsson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 62, angående vissa norrlandsfrågor.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 62 angående vissa norrlandsfrågor förordas en sådan omläggning av det särskilda statsstödet till det norrländska jordbruket att ökade möjligheter skapas för en »koncentrerad statlig insats inom vissa utvalda geografiska områden i övre Norrland för att där genom driftrationalisering samt inre och yttre rationalisering medverka till uppbyggnaden av fullt bärkraftiga, på längre sikt bestående brukningsenheter».

För att möjliggöra den ifrågasatta omläggningen föreslås en omdisponering av nu utgående anslag till produktionsfrämjande åtgärder i Norrland, ävensom ianspråktagande för ändamålet av medel som med nu gällande ordning skulle ha utgått över anslaget Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område såsom fraktbidrag för fodermedelssändningar till de båda nordligaste länen.